

فارسی چهارم
انواع جمله

جمله

■ جمله: عبارت است از یک یا چند کلمه که در کنار هم ، معنا و مفهومی را به شنونده یا خواننده برساند.

مثال: ۱- علی به خانه آمد. ۲- بیا.

■ انواع جمله: جمله خبری ، جمله پرسشی ، جمله امری ، جمله عاطفی

جمله ی خبری

جمله ای است که درباره ی موضوع یا وقوع کاری، خبر می دهد.
مانند : خط ، یکی از اختراعات بزرگ انسان است.

جمله ی پرسشی

جمله ای است که درباره ی مسئله یا موضوعی پرسش می کند.
مانند : خورشید چه فرقی با ستارگان دیگر دارد؟

جمله ی امری

جمله ای است که انجام دادن کاری یا داشتن حالتی را درخواست می کند.

مانند : به حرف های معلّم توجه کن.

جمله ی عاطفی

جمله ای است که یکی از عواطف انسانی مانند : تعجب ، تأسّف ، خشنودی ، آرزو ، خشم و... را می رساند و در واقع احساس ما را نسبت به کسی یا چیزی نشان می دهد.

مانند : چه صدای دل انگیزی !

نقطه

■ در پایان جمله های خبری و امری نقطه می گذاریم ،
در پایان جمله های پرسشی ، علامت سؤال و در
پایان جمله های عاطفی از علامت تعجب استفاده
می کنیم.

توجه

■ جمله های پرسشی به وسیله ی کلمه هایی چون (آیا ، چرا ، چگونه ، چند ، کی ، کجا و ...) ساخته می شوند.

مانند : چگونه این کار را انجام دادی ؟

■ البته گاهی جمله های پرسشی را از لحن و نوع بیان می شناسیم بدون آن که کلمه ی پرسشی در جمله آمده باشد.

مانند : صدایم را شنیدی ؟

نکته

■ برای بیان حالات روحی و درونی چون شادی، تعجب، درد، افسوس و مانند آن ها از کلماتی همچون به، آه جزء آن ها استفاده می شود که به آن شبه جمله یا صوت می گویند.

اقسام شبه جمله

■ شبه جمله ی امید و آرزو و دعا: کاش، ای کاش، الهی، ان شاء الله

■ شبه جمله ی تحسین و تشویق: خوب، آفرین، مرحبا، به به، بارک الله

■ شبه جمله ی درد و تاسف: آه، واویلا، وای، دریغ، فریاد

■ شبه جمله ی تعجب: به، اوه، عجب، شگفتا

■ شبه جمله ی تنبیه و پرهیز: امان، مبادا

■ شبه جمله ی امر: خاموش، ساکت

■ شبه جمله ی احترام و قبول: چشم، قربان، ای به چشم

■ شبه جمله ی جواب و تصدیق: بله، آری، البته، ای، ای والله

علائم نگارشی

▪ نقطه (.) : در پایان جمله می آید.

امسال باران کم بارید.

▪ دو نقطه (:) : زمانی که از زبان کسی کلامی را بیان می کنیم، می آید و آن صحبت که از شخص دیگر نقل شده داخل گیومه « » قرار می گیرد.

سعدی می گوید : « میازار موری که دانه کش است. »

▪ علامت سوال (؟) : بعد از جملات پرسشی به کار می رود.

چرا دیر آمد؟

▪ علامت تعجب (!) : در پایان جملات عاطفی می آید.

عجب منظره ی زیبایی!

علائم نگارشی

■ علامت ویرگول (،) : این نشانه علامت درنگ یا مکث کوتاه در خواندن است.

معلم محمد، از مدرسه رفت.

معلم، محمد از مدرسه رفت.

■ علامت نقطه ویرگول (؛) : برای مکثی بیشتر از ویرگول و کمتر از نقطه

استفاده می شود. قبل از حرف ربط اما و ولی ، نقطه ویرگول می آید.

ایرانیان در برابر تورانیان پایداری می کردند ؛ اما پیروزی بر آنان ، بسیار مشکل بود.